

סילבוס

יחסי ישראל-סקנדינביה - 54889

תאריך עדכון אחרון 18-08-2022

2 HU Credits:

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: תכנית בלימודי אירופה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר אורנה קרן-כרמל

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: Orna.Keren@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: באמצעות אי-מייל, בתיאום מראש

מורי הקורס:

ד"ר אורנה קרן כרמל

תאור כללי של הקורס:

במהלך הקורס יבחנו היחסים בין מדינות סקנדינביה (דנמרק, שבדיה ונורבגיה) לבין ישראל בשלהי

שנות ה-40 ולאורך שנות ה-50. ראשית, יוצגו ערכי-היסוד המרכיבים את 'המודל הנורדי'- בין היתר פוליטית למדיניות אלה הפכו וכיצד - ומודרניזם חברתית סולידריות, אנושי הון, שוויון, "stateness" במהלך המאה ה-20 (העובדה כי גורלם של יהודי סקנדינביה בשואה שפר עליהם באופן יחסי - בדנמרק ובשבדיה יותר, בנורבגיה פחות) יש בה כדי להעיד על כך). בהמשך, ינותחו היחסים החיוביים שהתפתחו בין מדינת ישראל הצעירה לבין מדינות סקנדינביה, בדגש על הקשרים ההדוקים שחיברו באותה התקופה בין מפלגות השלטון הסוציאל-דמוקרטיות של סקנדינביה ובין מפא"י. החזון הפוליטי הדומה ושילוב האינטרסים של ארבע המדינות בתחילתה של המלחמה הקרה הפכו את מדינות סקנדינביה לבנות-ברית מסורות ונאמנות של ישראל בעשור הראשון לקיומה.

מטרות הקורס:

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

להפגין ידע מוצק כמו גם חדשני על ארצות סקנדינביה ו־ אזור ייחודי של אירופה. לנתח באופן ביקורתי אירועים שהתרחשו בעבר ותהליכים ארוכי-טווח. לחקור באופן עצמאי בהתבסס על ניתוח מגוון רחב של מקורות.

דרישות נוכחות (%) :
90%

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות, מצגות ודיונים.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

סקנדינביה ו־ נסיון להגדיר תפיסת עולם

יחסי ישראל-סקנדינביה

ישראל וסקנדינביה ו־ נקודות מפגש, שיתופי פעולה ויוזמות כושלות

המחשבה הסוציאל-דמוקרטית המשותפת

חומר חובה לקריאה:

שיעור ראשון
מבוא

להרחבה □ רשות:
Mary Hilson, The Nordic Model □ Scandinavia since 1945 , (London, 2007).

שיעור שני
יחסי ישראל-סקנדינביה ממעוף הציפור
להרחבה □ רשות:
משה יגר, "ישראל-שוודיה: תולדות יחסים מסובכים", בשירות החוץ ולאחריו (ירושלים, 2014), עמ'
141-156.

שיעור שלישי
מהי סקנדינביה □ נסיון להגדיר תפיסת עולם א'
קריאת חובה:
Mary Hilson, "Introduction: The Historical Meanings of Scandinavia", in: The Nordic Model □ Scandinavia since 1945 (London, 2007), pp. 11-24.

להרחבה □ רשות:
Nordic Democracy: Ideas, Issues, and Institutions in Politics, Economy, Education, Social and Cultural Affairs of Denmark, Finland, Iceland, Norway and Sweden, Eds.:
E. Allardt, N. Andren, E. J. Friis, G. P. Gilson, S. Sparre Nilson, H. Valen, F. Wendt, F.
Wisti, (Copenhagen, 1981).

שיעור רביעי
מהי סקנדינביה □ נסיון להגדיר תפיסת עולם ב'
קריאת חובה:
Mary Hilson, "The Nordic Model of Welfare", in: The Nordic Model □ Scandinavia since 1945 (London, 2007), pp. 87-115.

שיעור חמישי
סקנדינביה במלחמת העולם השנייה
קריאת חובה:
Allan Little, "Conclusion, in: Gilmour & Stephenson (Eds.), Hitler's Scandinavian Legacy, (London, 2013), pp. 221-232.

להרחבה □ רשות:
Hitler's Scandinavian Legacy, The Consequences of the German Invasion for the Scandinavian Countries, Then and Now, Eds. John Gilmour and Jill Stephenson
(Great Britain, 2013).

שיעור שישי
סקנדינביה והשוואה
קריאת חובה:
Claus Bryld, "'The Five accursed years' - Danish perception and usage of the period of the German Occupation, with a wider view to Norway and Sweden", Scandinavian Journal of History 32:1 (2007), pp. 86-115.
Bjarte Bruland & Mats Tangestuen, "The Norwegian Holocaust □ Changing Views and Representations", in: Scandinavian Journal of History Vol. 36, No. 5 (December

2011), pp. 587-604.

Johan Ostling, "The Rise and Fall of Small-State Realism – Sweden and the Second World War, in: *Nordic Narratives of the Second World War*, Eds. Stenius, Åsterberg & Åstling (Lund, 2011), pp. 127-148.

להרחבה רשות:

Steffen Werther, "'Nordic-Germanic' Dreams and National Realities, A Case Study of the Danish Region of Sønderjylland, 1933-1945", *Racial Science in Hitler's New Europe, 1938-1945*, (Nebraska, 2013), pp. 129-149.

Orna Keren-Carmel, "Like lambs to the rescue: the survivors and the rescue of Danish Jewry in the Holocaust", *Holocaust Studies* 22:4 (2016), pp. 339-356.

Orna Keren-Carmel, "Another piece in the puzzle: Denmark, Nazi Germany, and the rescue of Danish Jewry", *Holocaust Studies* 24:2 (2018), pp. 172-182.

Terje Emberland, "Pure-Blooded Vikings and Peasants, Norwegians in the Racial Ideology of the SS", *Racial Science in Hitler's New Europe, 1938-1945*, (Nebraska, 2013), pp. 108-128.

לני יחיל, "פעולות עזרה והצלה במדינות הסקאנדינאויות למען אסירי מחנות הריכוז", קובץ יד ושם ו' (1966), עמ' 155-189.

שיעור שביעי

ישראל וסקנדינביה- ההתחלה

קריאת חובה:

שלומי שטרית, "תיק 148/48: 'העברין לא נודע' – משטרת ישראל חוקרת את רצח ברנדוט", עלי זית וחרב טו (2015), עמ' 225-248.

להרחבה רשות:

צבי צמרת, "הרוזן ברנדוט: מבט נוסף על פרשת התיווך", עלי זית וחרב טו (2015), עמ' 187-224.

שיעור שמיני

ישראל וסקנדינביה – נקודות מפגש

קריאת חובה:

Michel B. Oren, "Ambivalent Adversaries: David Ben-Gurion and Israel vs. the United Nations and Dag Hammarskjöld, 1956-57", *Journal of Contemporary History* 27 (1992), pp. 89-127.

להרחבה רשות:

איתן ברק, "המאבק שנשכח: ישראל, מצרים וחופש השיט בתעלת סואץ, 1957-1967", עיונים בתקומת ישראל: 11, (קריית שדה-בוקר, 2001), עמ' 80-131.

משרד החוץ: 50 השנים הראשונות, עורכים: מ. יגר, י. גוברין וא. עודד (תל אביב, 2002).

Hilde Henriksen Waage, "How Norway Became One of Israel's Best Friends", *Journal of Peace Research* 37:2 (2000), pp. 189-211.

שיעור תשיעי

ישראל וסקנדינביה – יוזמות כושלות

קריאת חובה:

גונאר מירדל, "מעבר למדינת הרוחה", המחשבה הסוציאליסטית בת-זמננו 1939-1965, (תל אביב, 1965), עמ' 479-485.

להרחבה רשות:

Israel in the Third World, Eds.: M. Curtis & S. A. Gitelson, (New Brunswick, 1976).

שיעור עשירי

פרזנטציות

שיעור אחד-עשר

פרזנטציות

שיעור שנים-עשר

המחשבה הסוציאליסטית

קריאת חובה:

חיים יחיל, "בשורת הסוציאליזם הסקאנדינאבי", הסוציאליזם הסקאנדינאבי בהגשתו, (תל אביב, 1966), עמ' 256-265.

טורולף אלסטר, "אל תוך עולם חדש", המחשבה הסוציאליסטית בת-זמננו 1939-1965, (תל אביב, 1965), עמ' 470-478.

להרחבה רשות:

ויגו קמפמן, סוציאליזם בעידן העתיד, (בית ברל, 1968).

Mary Hilson, "The Nordic Model of Welfare", in: *The Nordic Model in Scandinavia since 1945*, (London, 2007), pp. 87-115.

שיעור שלושה-עשר

סיכום

חומר לקריאה נוספת:

מרכיבי הציון הסופי :

מידע נוסף / הערות: